

su slični, jer su i sami muzeji po karakteru slični.

Muzej kineske povijesti u Pekingu osnovan je 1949. godine, a od 1959. godine smješten je u novoj zgradi, koju dijeli s Muzejom kineske revolucije, na centralnom pekinškom trgu Tien an Men. Muzej ima 8.000 m² izlagačkog prostora, a posjeduje 35.000 eksponata. U njemu radi oko 300 zaposlenih. Godišnje muzej ima oko 1,500.000 posjetilaca. U stalnom postavu prezentirana je povijest Kine od prvobitne zajednice do 1840. godine, u svim aspektima razvoja: historijski, socijalni, ekonomski, kulturni. Uz postav, organiziraju se i povremene izložbe. Muzej ima više odjeljenja koja pokrivaju različita područja rada:

- odjeljenje za zaštitu brine o čuvanju umjetnina, njihovoj restauraciji, vodi dokumentaciju i daje ekspertizu predmeta,
- odjeljenje za izložbe bavi se praktičnim poslovima organizacije izložbi,
- odjeljenje za likovna rješenja iznalaži najprikladnije načine za instalaciju predmeta na izložbama, i stalnog postava;
- odjeljenje koje se bavi kontaktima s publikom organizira i vodi grupe kroz muzej, organizira predavanja i druge priredbe;
- arheološko odjeljenje bavi se rezultatima arheoloških iskapanja i pruža pomoć manjim institucijama;
- administrativna uprava bavi se svim oblicima administriranja i financijama.

Zanimljivo je da ovaj muzej ima na čelu svoje uprave četiri direktora: glavnog direktora muzeja, direktora za administrativne poslove, direktora za umjetničke programe i direktora za partijske poslove.

U sadašnjem periodu mnogih promjena i reformi koje se u Kini sprovode u svim oblastima i na svim nivoima, i sektor muzeja je zahvaćen tim valom. Postavljaju se brojna pitanja kako transformirati muzeje da bi najbolje ispunili društvene zahtjeve. Brojni su problemi u samim muzejima koje treba rješavati, primjerice: isuviše brojna administracija u muzejskim ustanovama, problem podmlađivanja kadrova, problem stručnog osposobljavanja i profesionalizacija kadrova itd. Pojačanim kontaktima sa strancima i učestalijim putovanjima u inozemstvo, kineski stručnjaci upoznaju se s organizacijom i djelatnošću muzeja u svijetu.

O situaciji u pokrajini Hebei govorio je Sun Dehai, arheolog u Institutu za kulturnu baštinu pokrajine Hebei u Shijiazhuangu. On je objasnio da u toj pokrajini postoje tri osnovne institu-

cije koje se bave zaštitom spomenika kulture.

Povijesni muzej pokrajine Hebei posjeduje 150.000 eksponata, ali nema stalni muzejski postav, već priređuje povremene izložbe. Oko 600 zaposlenih u muzeju raspoređeno je u slijedećim odjeljenjima:

- odjeljenje za čuvanje predmeta,
- odjeljenje za organizaciju izložbi,
- odjeljenje za likovna rješenja postava,
- tehničko-restauratorsko odjeljenje,
- administrativno odjeljenje.

Institut za kulturnu baštinu pokrajine Hebei zapošljava oko 600 radnika, vodi brigu o zaštiti spomenika kulture na tom području, prikuplja građu vezanu za spomenike, organizira arheološka iskapanja i pruža stručnu pomoć drugim lokalnim institucijama.

Institut za drevne građevine brine o zaštiti starih arhitektonskih objekata na području pokrajine, njihovoj restauraciji i prikupljanju dokumentacije i građe o njihovoj povijesti, a poslove vodi četrdesetak zaposlenih radnika.

Osim ove tri vodeće ustanove na području zaštite, drugi gradovi pokrajine Hebei imaju svoje lokalne muzeje, uglavnom kompleksnog tipa.

Wang Quanzhong, povjesničar, kustos Muzeja kineske povijesti u Pekingu, dopunio je izlaganje svog kolege nekim detaljima iz rada muzeja.

Susret je završen projekcijom kineskog filma *Iskopine stare 3000 godina*. Zaključimo da je to bio zanimljiv i dragocien susret s kineskim kolegama. I dodajmo da se nadamo da je rezultirao susretima kineskih stručnjaka s kustosima zagrebačkih muzeja, jer njihova je želja, a iskazali su je i na predavanju, da se što bolje upoznaju s muzejskom praksom u našoj zemlji.

ABSTRACT

Museums in China

J. Vinterhalter

A lecture on museums in China and the showing of the film »300-Year-Old Excavations« was organized by the Museum Documentation Centre and the Jesuit Square Museum in Zagreb. Three museum professionals: Jang Wehne, researcher from the Museum of Chinese History, Peking, Wang Quanzhong, curator of the Museum of Chinese History, Peking, and Sun Dehai, archaeologist from the Institute for Cultural Heritage of the Province of Hebei, Shijiazhuang spoke of the museums in China, their history, present state and problems. They stayed in Zagreb as commissioners of the exhibition »Ancient Chinese Culture« presented in the Jesuit Square Museum from September 1984 to January 1985.

● Topusko 1944 — Zagreb 1984.

Rhea Ivanuš

Muzej revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Manifestacije održane u povodu 40-godišnjice Kongresa kulturnih i javnih radnika Hrvatske, koji je održan u Topuskom 25—27. lipnja 1944. god., završile su prigodnom izložbom, otvorenom potkraj prosinca 1984, u Muzeju revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu.

Izložba koju su postavili kustosi Dolores Ivanuša i Rudi Polšak, podijeljena je na povijesni i likovni dio. Uvodnim dijelom izložbe — fotografijama i fotokopijama dokumenata — dan je prikaz kulturne djelatnosti: od poziva na ustanak i borbu, uključivanja lijevo orijentirane inteligencije u redove NOP-a, do kongresnih priprema i samog toka Prvog kongresa kulturnih radnika, kada su u redove NOP-a pristigli brojni književnici, umjetnici, znanstvenici, publicisti i kulturno-prosvjetni radnici. Na mnogobrojnim fotografijama (na žalost bez izloženih originalnih dokumenata, predmeta i malobrojne štampe) prikazana je uloga i značaj koji je u revoluciji imala štampa, književno stvaralaštvo, likovna umjetnost, glazba, partizansko kazalište, te školstvo i prosvjeta. Kulturno-umjetnička djelatnost odvijala se ponajprije u okviru agitaciono-propagandnih odjela KPH, CK i drugih komiteta, a u kasnijem razvoju rata i revolucije u okviru narodno-oslobodilačkog odbora, društveno-političkih organizacija, odjela ZAVNOH-a i JNOF-e. Već se u oslobođenom Bihacu potkraj 1942. godine razmišljalo o organiziranju kongresa kulturnih radnika Jugoslavije, jer je rukovodstvo NOP-a bilo zainteresirano da okupi što više intelektualaca iz cijele zemlje.

U Hrvatskoj se s neoslobođenog teritorija želi privući sve više kulturnih radnika na Kongres, a u jeku su i pripreme za osnivanje ZAVNOH-a najvišeg rukovodećeg organa NOP-a i vrhovnog predstavničkog organa narodne vlasti u Hrvatskoj. Organizatorsku ulogu o sazivanju Kongresa preuzeo je Propagandni odjel ZAVNOH-a, a samom Kongresu prethodila je Konferencija kulturnih radnika Dalmacije u Hvaru, te poziv Vladimira Nazora i Sazivačkog odbora svim kulturnim i javnim radnicima Hrvatske. Glavni motiv sazivanja Kongresa, te najobu-

hvatnije i najznačajnije kulturne manifestacije u narodnooslobodilačkom ratu, bio je izražen parolom — »SVI ZA BORBU — SVI ZA POBJEDU!« Izložba prati sam tok Kongresa bogatom dokumentacijom — sačuvani materijali, referati, fotografije diskutirane i izvođača kulturno-umjetničkog programa. Poslije svečanog dijela Kongresa započeo je 26. lipnja, radni dio Kongresa, na kojem su se čitali referati i diskutiralo.

Tokom Kongresa bile su u Topuskom priređene kazališne i glazbene priredbe, književnici su čitali svoju prozu i stihove, a otvorena je fotografska izložba i likovna izložba trinaestorice sudionika. Na toj prvoj kolektivnoj izložbi umjetnika na oslobođenom teritoriju izlagali su: Agbaba, Čaće, Čerić, Čermak, Detoni, Krupa, Mraz, Murtić, Prica, Radauš, Rajković, Rukljač i Šimaga. Izložba se u cijelosti nije mogla rekonstruirati, jer su mnogi radovi izlagača propali, ili su zagubljeni. Zbog ratnih uvjeta nije tiskan ni izložbeni katalog, pa je našom izložbom načinjen izbor iz zbirke Muzeja vremenski proširen do svršetka rata. Izložena djela najautentičnije govore o vremenu nastanka; izraz im je suptilan i duboko emotivan, čime dokazuju da Muze nisu šutjele, dok je oružje zborilo.

ABSTRACT

Topusko 1944 — Zagreb 1984

R. Ivanuš

The exhibition Topusko 1944 — Zagreb 1984 in the Museum of the Revolution of the Peoples of Croatia, in Zagreb, marked the finale of the celebration organized to commemorate the 40th anniversary of the Congress of Cultural and Public Workers of Croatia that took place in Topusko in 1944.

The exhibition of photographs and photocopied documents is about the cultural life of Croatia in 1944.

Muzej mediteranskih starina — Stockholm

Ivan Ružić

»Mladost«, Zagreb

Privremeni raskošni postav u adaptiranom prostoru banke

Zbirke Muzeja mediteranskih starina u Stockholmu rezultat su uključivanja

švedskih znanstvenika u iskopavanja i istraživanja mediteranskih kultura; one su, k tome i rezultat sustavnog sakupljanja materijala za ilustraciju kulturnih slojeva mediteranskih kultura, tako oprečnih u svojoj »obasjanosti suncem« nordijskom mentalitetu.

Planirana je gradnja novog objekta, no u međuvremenu švedski su znanstvenici, želeći prikazati javnosti rezultate svoga rada kao i eksponate, našli privremeni smještaj u zgradi bivše banke na Feldsgatenu u Stockholmu. Iza terakotnih ulaznih dveri nalazi se prostor banke, koja, sagrađena 1906. godine u stilu renesansnih palazza Bologne, predstavlja jedan od najviših graditeljskih dometa švedskog historičističkog arhitekta Rudolfa Arborelius.

U tom se muzeju, osim klasičnih kultura antike i Egipta, nalazi i jedina zbirka islamske umjetnosti u Švedskoj. Islamski eksponati, prezentirani da dočaraju vrhunac dizajna i dostignuća umjetničkog obrta, nude živahan svijet oblika, pun boja i dinamike, u očitoj suprotnosti klasicističkom arhitektonskom objektu u kojem

su izloženi. Ti se oblici umjetnosti posebnim efektima naglašuju, da bi potcrtali i jednu posve novu muzeološku komponentu, istraživanje slobode sklada i stvaranja u vremenu i prostoru, istraživanje dizajna kao medija. Glavna centralna dvorana banke je ujedno i središte muzeja, s obzirom na izloženi materijal, muzeološke ideje i umjetnički doživljaj. U tom su prostoru izloščima prikazani uvjeti i način svakodnevnog života antičkih naroda. To je na potpuno nov način izloženo na centralnom četverostranom modulu, za koji je poslužio bivši glavni blagajnički stol (»šalter«) banke. Svaka od stranica pravokutnika predstavlja u skoncentriranom obliku jednu zaokruženu prostornu i tematsku cjelinu. Na podiju od zelenog mramora, koji je u svojoj novoj funkciji, na nov su način izloženi eksponati, koji više nisu samo kronološki i funkcionalno povezani, nego je i njihov vizualni efekat dominantan; tako je egzaktnost i sustavnost slijeda materijalne kulture prebačeno u institutsko proučavanje, a u pedagoško-educativnom smislu ilustrirana je punoća života prošlosti.

Glavna dvorana Banke — središnji izložbeni prostor Muzeja mediteranskih starina u Stockholmu

